

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 626/2565

พนักงานอัยการจังหวัดเชิงโจทก์ นาง ก. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.อ. มาตรา 2, ป.อ. มาตรา 352, ป.อ. มาตรา 353, ป.อ. มาตรา 83, ป.อ. มาตรา 90, ป.อ. มาตรา 78, ป.วิ.อ. มาตรา 121, ป.วิ.อ. มาตรา 208

ย่อ / หลักกฎหมาย

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตฯ จัดตั้งขึ้นตามแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด โดยมีคณะกรรมการที่ได้รับคัดเลือกโดยมติที่ประชุมสมาชิก เงินฝากที่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฝากมาเพื่อให้สมาชิกกู้ยืมถือเป็นกิจการของกลุ่มออมทรัพย์ และคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในเงินส่วนนี้ การที่คณะกรรมการเลือกให้จำเลยทั้งสามเป็นตัวแทนดูแลเงินฝากของสมาชิก ก็มีวัตถุประสงค์ให้จำเลยทั้งสามเป็นตัวแทนของคณะกรรมการในการเก็บรักษาเงินเมื่อเงินที่อยู่ในความครอบครองของจำเลยทั้งสามหายไป คณะกรรมการย่อมเป็นผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2 (4) มีอำนาจร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริตเงินดังกล่าว และมีอำนาจทำหนังสือมอบอำนาจแต่งตั้งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นตัวแทนร้องทุกข์ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดได้ ฐ. ผู้รับมอบอำนาจจากคณะกรรมการจึงมีอำนาจร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยทั้งสาม เมื่อ ฐ. เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ที่นำฝากเงินกับกลุ่มออมทรัพย์ดังกล่าวด้วยคนหนึ่ง เมื่อมีผู้ยกยอกเงินที่นำฝากไป ฐ. ย่อมได้รับความเสียหาย ฐ. จึงเป็นผู้เสียหายที่มีอำนาจร้องทุกข์ได้โดยไม่ต้องได้รับมอบอำนาจจากสมาชิกอื่นหรือจากคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ การที่คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์มอบอำนาจให้ ฐ. ไปร้องทุกข์ถือได้ว่า ฐ. ร้องทุกข์ในฐานะที่ตนเป็นผู้เสียหายด้วย การแจ้งความร้องทุกข์ของ ฐ. จึงเป็นไปโดยชอบ และไม่จำเป็นต้องให้สมาชิกทุกคนร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน การสอบสวนของพนักงานสอบสวนจึงชอบด้วยกฎหมาย โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352, 353, 83 และให้จำเลยทั้งสามคืนเงิน 685,262 บาท แก่ผู้เสียหาย จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ 1 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 วรรคแรก 353 การกระทำของจำเลยที่ 1 เป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท แต่ละบทมีอัตราโทษเท่ากัน ให้ลงโทษฐานยกยอกเพียงบทเดียว ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 จำคุก 2 ปี ทางนำสืบของจำเลยที่ 1 เป็นประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่บ้าง ลดโทษให้หนึ่งในสี่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุก 1 ปี 6 เดือน กับให้จำเลยที่ 1 คืนเงิน 681,046 บาท แก่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ. ลำดับที่ 1 ถึง 202 ตามบัญชีสมาชิกท้ายคำฟ้อง ยกฟ้องจำเลยที่ 2 และที่ 3 โจทก์และจำเลยที่ 1 อุทธรณ์ โดยอธิบดีอัยการ สำนักงานคดีศาลสูงภาค 5 ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมาย รับรองให้โจทก์อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกฟ้องจำเลยที่ 1 เสียด้วย นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์ฎีกา โดยอัยการสูงสุดรับรองให้โจทก์ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงสำหรับจำเลยที่ 2 และที่ 3 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ. จัดตั้งขึ้นตามระเบียบกรมการพัฒนาชุมชน ว่าด้วยการส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่ม

ออมทรัพย์เพื่อการผลิต พ.ศ. 2555 เป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ประชาชนรวมตัวกัน จัดตั้งขึ้นเพื่อเก็บออมเงินสะสมรวมกันโดยมีการบริหารจัดการกันเอง และดำเนินการตามแนวทาง ที่กรรมการพัฒนาชุมชนกำหนด มีคณะกรรมการบริหารที่ได้รับการคัดเลือกโดยมติที่ประชุมสมาชิก ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่กำหนดระเบียบข้อบังคับ ทำบัญชีรายรับรายจ่าย และทะเบียนเอกสารต่าง ๆ และบริหารงานทั่วไปเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิก คณะกรรมการเงินกู้ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการพิจารณาเงินกู้ให้กับสมาชิก คณะกรรมการ ตรวจสอบ มีหน้าที่ตรวจสอบเอกสารหลักฐานและกิจการของกลุ่ม และคณะกรรมการส่งเสริม มี หน้าที่ส่งเสริมและสร้างเสริมความเข้าใจในหลักการของกลุ่มออมทรัพย์ ขณะเกิดเหตุกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ. มีจำเลยทั้งสามกับนางธมลวรรณ นางนงคราญ นายบดินทร์ นายสมโพธิ นางพวงมาลา และนายวิเชียรเป็นคณะกรรมการ โดยจำเลยที่ 1 เป็นประธานกรรมการ มีหน้าที่ลงบันทึกในสมุดบันทึกการออม และรับเรื่องการแจ้งเข้าของสมาชิกเพิ่มและลาออก อนุมัติ เงินกู้ และมีหน้าที่ถอนเงินจากธนาคารนำมาจ่ายให้แก่สมาชิกที่กู้ยืมและลาออก จำเลยที่ 2 มีหน้าที่เก็บดอกเบี้ยเงินกู้ และเก็บเงินต้นและดอกเบี้ยจากสมาชิกที่กู้ยืมเงินของกลุ่มสมาชิก และ ลงบันทึกในสมุดเงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ และจำเลยที่ 3 มีหน้าที่ลงบันทึกสมุดออมสะสมของ สมาชิกในเวลาที่สมาชิกรายใดนำเงินสดไปออม เมื่อรับเงินออมจากสมาชิกแล้วจะนำไปฝากที่ธนาคาร โดยจำเลยทั้งหมด 2 ใน 3 เป็นผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อในการเบิกถอนเงินจากธนาคารดังกล่าว ต่อมาปรากฏว่ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ. มีเงินไม่เพียงพอให้สมาชิกกู้ยืม เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2561 คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ. ที่เหลืออยู่ทำหนังสือมอบอำนาจ และแนบบัญชีรายชื่อสมาชิกพร้อมลงลายมือชื่อให้นางธมลวรรณดำเนินคดีแก่จำเลยทั้งสาม ต่อมาวันที่ 1 กรกฎาคม 2561 นางธมลวรรณไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรป่าแดด กล่าวหาว่าจำเลยทั้งสามยักยอกเงินของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ. คดีมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า นางธมลวรรณมีอำนาจร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนและโจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ เห็นว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ. จัดตั้งขึ้นตามแนวทางการพัฒนาชุมชนกำหนด โดยมีคณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกโดยมติที่ประชุมสมาชิก ได้แก่ จำเลยทั้งสาม นางธมลวรรณ นางนงคราญ นายบดินทร์ นายสมโพธิ นางพวงมาลา และนายวิเชียร เงินฝากที่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฝากมาเพื่อให้สมาชิกกู้ยืมถือเป็นกิจการของกลุ่มออมทรัพย์ และคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในเงินส่วนนี้ การที่คณะกรรมการเลือกให้จำเลยทั้งสามเป็นตัวแทนดูแลเงินฝากของสมาชิก ก็มีวัตถุประสงค์ให้จำเลยทั้งสามเป็นตัวแทนของคณะกรรมการในการเก็บรักษาเงิน เมื่อเงินที่อยู่ในความครอบครองของจำเลยทั้งสามหายไป คณะกรรมการย่อมเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) มีอำนาจร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังกล่าว และมีอำนาจทำหนังสือมอบอำนาจแต่งตั้งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นตัวแทนร้องทุกข์ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดได้ นางธมลวรรณผู้รับมอบอำนาจจากคณะกรรมการจึงมีอำนาจร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยทั้งสาม นอกจากนี้ยังได้ความว่า นางธมลวรรณเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ที่นำฝากเงินกับกลุ่มออมทรัพย์ดังกล่าวด้วยคนหนึ่ง เมื่อมีผู้ยักยอกเงินที่นำฝากไป นางธมลวรรณย่อมได้รับความเสียหาย นางธมลวรรณจึงเป็นผู้เสียหายมีอำนาจร้องทุกข์ได้โดยไม่ต้องได้รับมอบอำนาจจากสมาชิกอื่นหรือจากคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ การที่คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์มอบอำนาจให้นางธมลวรรณไปร้องทุกข์ถือได้ว่านางธมลวรรณร้องทุกข์ในฐานะที่

ตนเป็นผู้เสียหายด้วย การแจ้งความร้องทุกข์ของนางธมลวรรณจึงเป็นไปโดยชอบ และไม่จำเป็นต้องให้สมาชิกทุกคนร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน การสอบสวนของพนักงานสอบสวนจึงชอบด้วยกฎหมาย โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้อง ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 วินิจฉัยว่า การแจ้งความร้องทุกข์ของนางธมลวรรณเป็นไปโดยไม่มีอำนาจที่จะกระทำได้ พนักงานสอบสวนจึงไม่มีอำนาจสอบสวนหรือดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดคดีนี้ ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น เนื่องจากคดีนี้โจทก์อุทธรณ์ว่า จำเลยที่ 2 และที่ 3 ร่วมกระทำความผิดกับจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 1 อุทธรณ์ว่าจำเลยที่ 1 ไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง แต่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษายกฟ้อง โดยเห็นว่าพนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 121 วรรคสอง ทำให้พนักงานอัยการโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง โดยยังมีได้วินิจฉัยอุทธรณ์ของโจทก์และจำเลยที่ 1 ดังกล่าว เพื่อให้การวินิจฉัยเป็นไปตามลำดับศาลเพราะผลแห่งการวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ภาค 5 อาจนำไปสู่การจำกัดสิทธิการฎีกาของคู่ความได้ ศาลฎีกาจึงเห็นสมควรย้อนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิจารณาพิพากษาใหม่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 208 (2) ประกอบด้วยมาตรา 225 พิพากษายกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 5 ให้ย้อนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิจารณาพิพากษาใหม่ตามรูปคดี

องค์คณะ

สุวิชา นาควัชระ · ธวัชชัย รัตนเหลียม · ปิยนุช มนุรังสรรค์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/626/2565>